

SIKZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetésben 12 fillér.
Hónapos előfizetésben 1 fillér.
Egy napos előfizetésben 10 cent.
Egy éjszakai előfizetésben 5 cent.
Egy napos előfizetésben 10 cent.
Egy éjszakai előfizetésben 5 cent.
Egy napos előfizetésben 10 cent.
Egy éjszakai előfizetésben 5 cent.

Megjelenik minden nap, a hétvége
kivéve. Útlevél napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 6.
A szerkesztőség kézfektetést
adására vagy megőrzésére
vállalkozik.
Ez a lap a híradások és híradások
közvetítésében részt vesz.

XIII. évfolyam 258. szám. Nagyvárad Szombat, 1917 november 10.

Velencét fenyegetik csapataink.

Csapataink átkeltek a Livenzán.

Az Isobzonál kezdtük, utána a Tagliamentó, Lemene és Meduna folyók következtek, most pedig arról kapunk hivatalos hírt, hogy már a Livenza is a hátunk mögött van.

Az örömdetes hír már tegnap este itt volt, tehát az átkelés tényének már tegnapelőtt, azaz november 8-án meg kellett történnie. És miután a Livenzától csupán 10 illetve 20 kilométert kell előremenünk, hogy a Piave folyó alsó szakaszát elérjük, igen valószínűnek kell tartanunk, hogy jelen pillanatban már közvetlenül a Piavenél állunk, vagyis ott, ahol az olasz katonai, hadászati és politikai érdekek egyaránt megkövetelnék, hogy hadseregeink további előnyomulásának gát vettessék. Ezekre a fontos érdekekre már előbbeni cikkeinkben rámutattunk, amikor azt a kérdést vetettük föl, hogy vajon hol állhatnak meg a visszavonuló olaszok.

Akkor, mint első valószínű, sőt szükséges állást, azt a gyöngén hajló ívet jelöltük meg, mely Asoló vidékéig a Piave alsó folyását követi és onnét általában véve nyugati irányban a Gárda-tóhoz húzódik.

Az olasz Dolomit front gyors összeroppanása és az Isobzónai hadseregeinknek tüdőmélyesen gyors előnyomulása következtében azonban már nappal ezelőtt azon nése tűkönek adunk kifejtést, hogy a Piave vonalát az olaszok aligba fogják tartani. Ez csak egy lett volna lehetséges, ha az olasz Dolomit front mindaddig a helyén tartott volna, míg az új állást a Piave mentén a megvert isobzónai hadseregek el nem foglalták és ott be nem rendezkedtek. Főleg friss francia és angol csapatokra, de még inkább nagy számú tüdőre lett volna szükség. Úgy látszik azonban, hogy

ezek a segítők csapatok nem érkeztek be időjében. (Egy tegnapi hírt szerint francia csapatok érkeztek Brezoiába.) A pillanatnyi helyzetnek legbiztosabb kérdése kétségtelenül az, hogy vajon az olaszok tanúsítanak-e, és ha igen, milyen fokú ellenállást az Alsó Piave mentén?

A kérdésnek hamar el kell dölnie, sőt már el is dönt, mert hiszen a hadvezetésünk már a Tagliamentó előrése után kereset és kapott feleletet arra, hogy vajon készenlétben és az olaszok a Piave mentén ellenállásra, vagy sem.

Es a közelebbiek a repülőknél, kik már az alsó Piave francia segélycsapatok közeledését is állandóan szemmel tartják.

A Livenza és a Piave közötti távolság oly kicsi, hogy talán már az éjjeli hivatalos jelentés a nagy kérdésre feleletet fog adni nekünk is. (A jelentések éjjeli körül érkeznek Váradra). Véleményünk szerint a pillanatnyi helyzet föltétlenül megköveteli, hogy az alsó Piave vonalát az olaszok legelőbb is addig tartassák, míg a Dolomit frontnak visszavonuló csapatai a Belluno—Feltrei medencéből az olasz síkságra le nem értek.

Ebben azonban az is szükséges, hogy az olaszok a Belluno—Feltrei medencét délről határoló magas középhegység vonulatát, illetve Conegliano—Belluno vonalát tartsák. Mert így nehezen tudnák elképzelni azt, hogy a Dolomit frontnak nehéz visszavonulása a sűrű Piave völgyön át már teljesen megtörtént volna, sőt hisszük és reméljük, hogy a Passo di Manria hegyi sorozaton keresztül a felső Tagliamentó völgyéből a Piave-völgybe leereszkedő csapatainknak még lassú elég sok szákmányolni valója.

Mindenesetre számolnunk kell ezzel is, hogy a felső Piave völgybe leereszkedő csapatainknak még az ott levő erődcsoportokat is le kell kényszeríteni, mielőtt tovább haladhatnának. Ugyanis ahol a Passo Maurioról leereszkedő út a Piave völgyét eléri, építtek a Vigó Lorenzától és a Piave di Cadorei erődcsoportok, melyeknek éppen az a rendeltetésük, hogy a Lendó a Corion óram

passzó felől, valamint a Mauria-sorozaton át a felső Piave völgyébe betört ellenség további előnyomulását kizárják. És hogy vannak még erős lelki, kötelességeiket az utolsó csapp vörig teljesítő olaszok is, azt a tegnapi hivatalos jelentésből is láthatjuk, amikor megírtuk a Mte S. Simone erődjelt oly hősiességgel védelmessé szép magatartását. Csapataink már régen találtak ezen a fontos erődívénységen, de ezek védőrége a harminchatodik olasz hadosztály parancsnokának vezetésével mellett aszponon át tartotta magát és mikor már kilátástalan volt minden további védekezés, az erődöket légberopítva nem adta meg magát, hanem megkísérelte még azt is, hogy átvégje magát csapatainkon.

Es a Vigó Lorenzától és Piave di Cadorei erődök egy csoportját sem töltenek be kevésbé fontos hivatást, mint a milyen a Mte Simonei erődökre hárult, melyek a Tagliamentói völgyekben uralták a Fella és Tagliamentó völgyet egyaránt és ilyen módon lehetetlennek tették a Fella völgyi vasútnak és műútnak a kihassanálását után anélkül az eszokra.

Az alsó Livenzánál már csak 40 kilométerre állott hadseregünk déli szárnya Velencétől még mindig a Piazza a Marco tér keleti közepétől mérve, (vagyis annyira, mint Nagyváradtól Nagyszalonta fekszik.)

Velence tehát közvetlenül fenyegetve van. Ezen az sem változtat, ha az olaszok ideiglenesen képtelenek megállni az alsó Piave folyónál, mert ezzel is csak annyi nappal odaszhatják el a büszke Velence sorát, a hány napig minket föltartóztatni képesek.

Az olaszoknak tehát költöznie kell Velencéből. Valószínű, hogy az akadémia és a Doge palota kincsei valamint a sok-sok templomnak drágaságai már nincsenek Velencében, de az Arzenálnak helyhez kötött építményeit, szilárdul beépített hatalmas gépeit stb. nem oly könnyű dolog elszállítani és másutt

fölállítani. Egy egész hadikikötőt elszállítani nem lehet!
De erről majd legközelebb írunk, ha ugyan már addig is nem szólnak bele a dologba a hadihajók ágyai.

Tüzérségi harcok nyugaton.

Berlin, november 9. A nagyfőhadiszállásról (Saját tudósítónktól):

Északi harctér.

Ruppel'ski bajor trónörökös vezérlőhadnagy hadserege. A flandriai tüzérségi harcok elütésén az Isér területén, Bülspillenánál és Paschendaelenél jelentékeny erőre fokozódott. Artilleriában a tűz több helyen feléledt. A Scherwilleről délre és Scarpetól északra visszavertünk angol felderítő előretöréseket.

A német trónörökös hadserege. Lényeges esemény nem történt.

Albrecht württembergi herceg hadserege. A Suedgeuban a franciáknak heves támadások után előretörő rohamcsapatát visszavertük.

Az ellenség légi harcban és védőműveleinél folytán tízszázharom repülőgépet vesztett. Müller hadnagy ötvenkettőt, Bälow hadnagy huszonegöt, Böhm hadnagy huszonegöt és Bongaris hadnagy huszonegyet légi győzelmét aratta.

Keleti harctér.

Nagyobb harci esemény nem volt.

Macedóniai front.

A Csarna hajlásban német és bolgár csapatok az ellenséges árkokból foglyokat és egy géppuskát hoztak magukkal. A Struma síkságon angol csapatok Kjupi és Prosenik felé törték előre. Bolgár csapatok erőteljes ellenállással visszaverték őket.

Ludendorff, első főszállásvezető.

A magyar kormány helyzete komoly.

Budapest, november 9. (Saját tudósítónktól.) A 8 Urai Újság írja: A kormány helyzete komoly. Wekerle előterjesztéseit a király nem fogadta el a legutóbbi kihallgatáson és gróf Serényi kihallgatása az ellentétek elsimítása végett vált szükségessé, de semmi eredménnyel nem járt.

Az egységes pártalakulás ügye nehezen halad előre. A pártok rossz néven veszik Wekerlétől, hogy az új párt alakításának ügyében nem avatja be őket terveibe. Az Apponyi-párt az új párthoz való csatlakozása árúlván követeli az önálló magyar hadsereg felállítását és a katolikus autonómia megvalósítását és a gazdasági kérdésekben a függetlenségi párt álláspontjának teljes érvényre juttatását. Szamolai kell azonban azzal, hogy az Apponyi-párt többsége nem fog belépni az egységes pártba, hasonlóképpen a Károlyi párt többsége sem.

Eljen a fegyverszünet!

Budapest, november 9. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A munkás és katonatanács felhívást bocsátott ki a hadsereghez és a néphez. A felhívás azt mondja:

Nemcsak belső veszedelem fenyegeti az orosz forradalmat és a béke ügyét, hanem a középponti hatalmak is ellenségei vannak. A középponti hatalmak megkísérítik a polgárháború kibontakozását, viszont az ántánt hatalmak meg fogják kísérelni, hogy az orosz ellenforradalmat pénzesel segítsék. Ha a külföldi tőke isveri az orosz forradalmat, akkor a kapitalisták addig fognak bennünket hurcolni egyik fronttól a másikra, míg elvéresztek. álljanak meg a gyárak és minden módon fejtsetek ki ellenállást a téli háború ellen. A béketárgyalást azonnal meg kell kezdeni. Ne bízunk meg semmi béketárgyalással és az annexió és kárpótlás nélküli békét. Egyetlen fegyver se dördüljön többé! Ellen a fegyverszünet!

A bolsevikiek külön békét akarnak.

Budapest, november 9. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A külügyminisztérium irattárából eltűntek a titkos szerződések. Leninnek első intézkedése az volt, hogy lefoglaltatja a pénztárakat az állam részére. Hírek szerint a Bolsevikiek nem törődnek a szövetségesek szándékaival, hanem külön békét akarnak kötni. De viszont ellenzik Kurlandnak Németországhoz csatolását. A lengyel kérdésre a bolsevik párt azt akarja, hogy azt a lengyel nép oldja meg.

A Livenzán túl nyomulunk előre.

Olasz harctér. Budapest, november 9. (Hivatalos.) A Livenzánál megtörtük az olaszok ellenállását. A szövetségesek az egész arcvonalon átlépték a folyót és nyugat felé nyomulnak előre. Csapatunk a tiroli határhegységekben is előrehaladtak.

Keleten és Albániában semmi ujság.

A vezérkar főnöke.

Olasz harctér. Berlin, november 9. A nagyfőhadiszállás jelentik: A Livenzán átléptük. A szövetséges hadseregek a hegyi utakon és a síkságon az olasz utóvédnek ellenállását megtörték és zuhogó esőben fáradhatatlanul nyomulnak előre.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Agyutüzzel ostromolták meg a téli palotát.

Budapest, november 9. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelentik Pétervárról: A munkás- és katonatanács csapatai agyutüzzel elfoglalták a téli palotát. A palotában a kormányhoz hű eszavatok és a tengerészeti akadémia hallgatóinak osztagai élénk ellenállást fejtettek ki.

A téli palota Leninnek kezében.

Budapest, november 9. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Osütörtökön késő este a munkás- és katonatanács csapatai elfoglalták a téli palotát.

Az olasz király proklamációja.

Budapest, november 9. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: Az olasz király a néphez felhívást intézett, melyben kijelenti, hogy az ő politikai belátása nem ingott meg. A haszafisigra és a nemzet erejére hivatkozik és felhívja a népet, hogy tegyen meg mindent az olasz szabadság megmentéséért és Itália védelméért. Válságos pillanatok közelednek, és reméli, hogy a katonai helyset nemsokára teljessen megvívni.

A lengyel kérdés megoldása.

Budapest, november 9. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff ügynökség a sajtó állításával szemben megállapítja, hogy a lengyel kérdésben megoldás nem jött létre, hanem Czarna legutóbbi tárgyalásai ezzel az ügygyel függőleg összt. A tanácskozásokat folytatják.

A hadiadók tárgyalásai megkezdődtek.

Nagyszombatán megkezdődtek a hadiadó kivételről összehívott I. sz. bizottság tárgyalásai, Nagyváradon pedig hétfőn kerül sorra a központi írás és a hosszúságú kérdések hadiadóinak kivételéről.

Az adók mélyen belvágóak az adózó polgárok életében, mindenkinek érdeke tehát, hogy tudja mit kell beszerezni a tárgyalásra, hiszen még a leggyakorlottabb kereskedők is a legintelligensebb, ugyanevű hatájmerek sem voltak teljesen tisztában ezzel, mitől van szó és mit kell magukkal vinniük.

Először is fontos, hogy mindenki beadja vallomását, mert ha ezt elmulasztotta, pótdíjat fizet a ráadásul még adatait sem veszik figyelembe, még ha túlsóttak is az előadó adatai.

A földbirtokok és házak jövedelme szerződéses, községi bizonyítvánnyal vagy más megfelelő módon igazolandó.

Legszembetűnőbb a személyes keresetek kivételése, kereskedői, iparosnál, orvosnál az előadó csak hozzávetőleges adatokat állíthat be. Ezzel azonban könyvekkel és szállítási szerződésekkel lehet védekezni. Miféle a hadiadó bizottság működik mindenki el lehet képzelni, hogy még sokat az üzleti titkokat is kipuhatolják, amelyeket eddig a legjobban megőriztek volt. A múlt évi tárgyaláson sokan nem adták elő hadi-kereskedőjegyzéseiket, mert, mint mondták, azt hitték, hogy adómentes, tehát nem kell bevallani. Épp így van a terhekkel is, amelyeket okiratokkal kell igazolni a vigye mindenki magával az adókönyvet az adókra vonatkozó igazolás céljából.

A vagyonadónál fontos a bevallásba pontosan beírni, hogy mily összegű a betét a melyik pénzintézetnél van, továbbá a részvények és értékpapírok részletezése. A jövedelmi és vagyonadónál a könyvvizsgálatra azt írja elő a törvény, hogy a bizottság ha nem látja tisztázottnak a helyzetet, úgy felhívhatja az adózót könyvei bemutatására, természetesen csak az adókra vonatkozólag, mert az üzleti titkokat nem leplezheti le a bizottság.

A hadinyereségadónál azonban a bizottság a vizsgálatait egyenesen elrendelheti és ez ellen nincs helye felbuzdulásnak. Aki könyveit nem mutatja fel vagy annak megtekintését akadályozza, büntető eljárás alá esik. Érdeke a kereskedőknek, miután a hadi éveken kívül a béke évekre nézve is kell vallomást tenni, hogy már a könyvek benyújtása is olyan legyen, hogy a bevallás adatai igazolhatók legyenek.

Előkészület nélkül senki se menjen el a hadiadótárgyalásra, mert ott órákat fog elveszíteni eredmény nélkül a végén néha ezeket sóznak rájuk. Akkor fognak csak panaszok, hogy milyen sok adót kell fizetniük.

Mindkét fél, a kincstári előadó és az adózó is készen legyenek mag a tárgyalásokon. Saját egyéni érdekeit érti, aki a tanácsot figyelmen kívül hagyja és nem elkészülten a nem maga megy a hadiadók tárgyalására.

Tavaszi sertéshizlálásra nem lesz tengeri.

A megyei rekvirálások.

Az egyes országban, úgy Bihar megyében és Nagyváradon is teljes erővel folyik az ideoi termelés rekvirálása. Külön erre a célra alakult átvételi bizottságok járnak hátról-hátra és a megállapított felesleget azonnal rekvirálják. Bihar megyében már a múlt hónap 22-ike óta működésben van 212 ilyen átvételi bizottság, amelynek munkáját Malatinzky Lajos főispán és Fráter Barnabás alispán a rekvirálás színhelyén való vésztelen megjelenés és vizsgálatai útján ellenőrzik. Ezek a bizottságok mindegyike garabonát, újabb a káposztát és burgonyát is hatóságilag igénybevettek jelentik ki, magyarázva természetesen a házi szükségletekkel. Felőmagnak, takarmányozásnak szánt mennyiséget a gazda, a termelő birtokában.

A megyében rekviráló bizottságok islette fontos munkájukat a megkívánt lelkiismeretességgel, de a szükséges erővel is végzik. A pártatlan erővel nagy szükség is van, mert Bihar megye egész téli, jövő évi termelési való ellátása ennek a rekvirálásnak eredményétől függ elsősorban. A közéletvezető hivatali vezető miniszter rendelkezéssel közölte ugyanis Fráter alispánnal, hogy a jelenleg havonta kiutalt 120 vagon lisztmennyiséget csak akkor fogja felmenteni, ha a megyei rekvirálások eredménye ismeretes és kedvező lesz. Tavaly Bihar megye több mint 600,000 lakosa körül közel 400,000 egyén részeseült hatósági ellátásban, az ellátatlanok száma minden aisonnyal szaporodott és a megye liszt kontingense mégis a tavalyi 170 vagonnal szemben 120 vagonban utaltatott ki. A liszt kontingens felhasználása tehát a most folyó rekvirálásoktól függ, kívánatos ezért, hogy mindenki készletét az átvételi bizottság előtt önként tárja fel, annál is inkább, mert a készlet elrejtők kihágást követnek el a fölük a készletek is mindegyik megőrzés nélkül elkövetnek.

Az átvételi bizottságok az átvételt körről belől a hó végére fejezik be, amikor is elváltik, hogy mennyi lesz Bihar megyének az egyes elemi cikkekben véglegesen, egész életmészei időszakokra megállapított havi kontingense.

A szilvén most folyamatban levő tengeri hatósági igénybevétele ügyében nagy fontosságú sürgős rendelkezése érkezett tegnap Fráter Barnabás alispánhoz, amely közelebbről érdekli nemcsak a falu, vidéken lakó termelőt, hanem a városi embert is, aki most a színhelyen nagy szűkösöt segíteni, hogy tavasza egy két sorozat akart saját céljára hízalni.

A rendelet, amely valamennyi törvényhatóságunk, így Nagyváradnak is szól, kimondja, hogy az átvételi bizottságok az ok a termelőt keresnek fel a tengeri felesleg átvétele végett, de kötelesek mindekinél megjelölni és az összes nem felőmagnak és nem özei hízalás céljára igazolt tengeri készletet rekvirálni. Az a mennyiség, mondja a rendelet, mely sorozat tavaszi hízalására tiszteit főlr, vagy szeresített be: minden-

kiől rekvirálendő, tekintettel arra, hogy a készlet tulajdonos termelő, vagy olyan egyéb, ki a tengerit egyenesen tavaszi hízalásra szeresite be.

A rendeletet Bihar megye községi ügyosztálya tegnap sürgősen közölte a főszolgabírákkal és az átvételi bizottságokkal.

A rendelet egyik kötelessége biztos előjele annak, hogy a szerződés megoldását a kormány központ útján tervez, olyan formán, hogy tavaszi hízalásra csak azok fognak tengerit kapni, akik kihízott sorozatokat a központnak ajánlják fel.

Ártatlan embert lövett agyon.

Súlyos váddal terheltén állott Sütő János fogarasmegyei voltai lakos a kolozsvári honvédhadosztálybíróság előtt, mely az oláh megakillás alatt elkövetett büncselekményei miatt vonta felelősségre. Az volt ellene a vád, hogy az ellenséges csapatoktól megsejáltolt Voila községben az oláh katonákkal testvéri barátságba bocsátkozott és az otthon maradt magyarországi polgárokat az ellenségek hamis okok alapján bevádozta.

Többek között Lőrincsi Jánost, hivel szembe sohse viseltetett barátságos érzésekkel, a községben parancsnok oláh tisztnek egy alkalommal azért panaszolta be, hogy nagyon magyar érzelmű és a magyar katonákkal titkos összeköttetésben állva az oláh csapatok minden mosdulatáról értesítést küld a honvédeknek. Ezen vád alapján az oláhok egy éjjel lakásán elfogták, megbilincseltek és az oláh tiszt elő vitték, aki kihallgatta. Lőrincsi tagadta, hogy összeköttetésben állna a magyar katonákkal, mire Sütő előlépett a később Romániába szökött Mayer Györggyel és vádját megismételte azval, hogy tegnapelőt is látta Lőrincsit, a mint jeleket adott a négy kilométernyi távolságban tartózkodó magyar katonáknak.

A tiszt Lőrincsire mutatva, azval küldte el Sütőt és Mayeri, hogy „menjetek és asátok meg a sirját, mert agyon fogom lövetni.” A katonák brutálisan megverték a a falu végére hurcolva, felesége s gyermekei szemeláttára agyonlőtték a szerencsétlen embert. A hadbíróság a kihallgatott tanúk vallomásaiból igazolva látta a vádban leírt büncselekmény elkövetését a magyarországi Sütőt a szenvedett hat hónapi vizsgálati fogság betudásával tíz évi, minden héten háromszor kenyér és vízölttet és kemény fekvőhelyel és a hónap minden 1. és 15. napján megánsárával súlyosított sulyos börtönrre ítélte.

A civilus vádlott teljes lelki nyugalommal vette tudomást az ítélet a csak azt kérte az elölölő ezredes hadbírótól, hogy büntetés megkezdése előtt engedjék egy kicsit sétálni a városban.

Legujabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni Rákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett) Leibchenek félárban. :: Telefonszám 827. ::

Burg Kornél rendőrtanácsos nyomozása Nagyváradon.

Báthory László feljelentése ügyében folytatja a vizsgálatot.

Előzetesen még az az ügy, amelyről a határrendőrség oly nagy port vert fel városunkban. Jódy határrendőrfelügyelő folytatott nyomozást Nagyváradon valami megvesztegetési ügyben, amelynek számai Kolosvárról nyultak volna ide. A nyomozás középpontjában a katonaiügyosztály állott, főképpen Báthory László tb. rendőrszaktáncos (akkor még fogalmazó), akit kihallgattak, azt őrizetbe vették, azután Kolosvárra, onnan Szegedre hurcolták.

Báthory László ártatlansága rövidesen kiderült, az igazságra helyesték, azt az ellene emelt vádak mind elszűntek.

A dolog azonban nem maradt annyiban. Nemcsak maga Báthory, hanem a város is feljelentést intézett a belügyminiszterhez a köztisztviselőre, mert a várossal szembeni megvesztegetés miatt. A város közönsége előtt a legteljesebb mértékben rehabilitált Báthory László, amikor Rímker Károly polgármester visszahelyezte őt, abba a felelősségteljes, fontos munkakörrel bíró posztjára, amelyet azelőtt is betöltött a katonaiügyosztályon.

Rövidesen az elismerés újabb momentumát képezte az a körülmény, hogy Ember Géza főispán Báthory László fogalmazót tb. rendőrszaktáncosná nevezte ki.

A belügyminiszter a határrendőrség nagyváradi szereplésére vonatkozó feljelen-

tes ügyében is elrendelte a vizsgálatot, eltekintve attól, hogy Kolosvárról is érkezett feljelentés a határrendőrség ellen, amire azóta azóta vizsgálat indult, azt ezen utóbbi ügyben Nagyváradon már kihallgatásokat is fogtatottak a határrendőrség részéről.

Tegnap a Báthory-féle feljelentés ügyében Nagyváradra érkezett Burg Kornél rendőrtanácsos, aki a délelőtti folyamán jelentkezett Rímker Károly polgármesternél, azután Gerő Armin főkapitánynál. Burg Kornél hatalmas, vállas alak, mellét több kitüntetés ékíti, neve országosan ismert, még az oláhok brassói bejárása idejéből, amikor kiváló magatartást tanúsított.

Burg Kornél bejelentette a polgármesternél és a főkapitánynál, hogy Báthory László feljelentése ügyében vizsgálatot kíván Nagyváradon fogtatósítani, amit tudomásul vettek a rendelkezésre bocsátották a nyomozás folytatásához szükséges hatósági támogatást.

Jánossy Gyula tb. rendőrfőkapitány a büntető osztály 16. számú helyiségét engedte át Burg rendőrtanácsosnak, aki a délután folyamán meg is kezdte a kihallgatásokat. Kihallgatta Báthory László tb. rendőrszaktáncost a az ügyben szereplő többi tanúkat. A vizsgálatot a mai napon is folytatni fogja Burg rendőrtanácsos.

Bőszörményi Géza és Sáfics István azeriat. Mialán azonban tették 1914 július 25-ike, a megsejtes előtt kötött el a most katona, a 11000. számú miniszteri rendelet értelmében királyi kegyelemre jogosult, tehát mint vádlott nem hallgatható ki, reá néve tehát az eljárás felfüggesztendő. Kihallgatható lenne a fia mint tanú, de azt meg a büvádi perrendtartás tiltja, miután a büvádi eljárásban tettetés. Ezzelfogva nem tárgyalható most az apa, Bungó László büvágya sem, mert először a fia kegyelmi ügyében kell határozni a csak azután dől el, hogy tanú lesz e csupán vagy vádlott. Kéri az eljárás felfüggesztését, amit a törvényesek el is rendelték, míg Bungó Flórián kegyelmi ügy elintézését nyer.

A postai csomagok címzése.

A címet másolatát helyezzük el a csomagban.

Egyre többek a postások a miatt, hogy a postára adott csomagok címlapját a feladó oly lassan ragasztja, vagy kötik csomagjaik burkolatához, vagy a felragasztásra oly rossz minőségű ragasztóanyagot használnak, hogy a csomagok címlapja szállítás közben leválik és elkallódik.

Ily esetekben a cím nélkül maradt csomagokat továbbküldeni, vagy kézbesíteni nem lehet és be kell tehát várni, míg a reklamálás után meginduló eljárás (a nyomozás a csomag rendeltetését megállapítja, a mi rendszert hosszabb időt igényel. Ilyekben azonban, ha a csomag tartalma romlandó holmi volt, azt el kellett adni, vagy meg kellett semmisíteni.

Mint hogy a posta késedelmes kézbesítésért és romlandó küldeményekért egyáltalában nem eszavol, a közönség saját érdekében eszavol, ha a feladó csomagjának a címlapját jobbminőségű ragasztóanyaggal, vagy szelaggal tartósan és erősen illeszti fel a küldeményre. Ezenkívül a címlap pontos mását a feladás előtt ki kell helyezni a csomagjában, mert es esetben, ha a csomagról szállítás közben a címlap leválik a a cím a tartalom megállapítása és a romló tartalom eladása végett azt biztosítással fel kell borítani, a biztosításnak módjában áll a beutalt cím másolat alapján a küldeménynek helyes irányba terelése és kézbesítése iránt késedelme nélkül intézkedni. Csomagjában tehát a címlap másolatát másolatát ma- denti helyezze el.

Nagyvárad, 1917. október 30

Siket

m. kir. posta távirtd. főigazgató.

Száz korona 3 nyakkendőért.

Hollós Jenő visszahozta a pénzt.

Hollós Jenő divatárny eégtől a nyáron töménytelen árut loptak el. A tolvajtól, aki azt mondta, hogy olcsón vásárolta a portékát, három nyakkendő: megvásárolt Krasznai Miklós könyvkereskedősegtől gyanútlanul.

A nyomozás folyamán azonban a tolvaj megnevezte mindazokat, akik tőle vásárolták a egy kerűt Krasznai Miklós a nyomozásba.

Mikor megtudta, hogy lopott holmit vett, elszaladt Hollóshoz és 100 koronát ajánlott fel neki a 3 nyakkendő árában. Hollós azt elfogadta, de Krasznai azeri vád alá került a tegnap állott Szőlőssy Gyula tanácselnök vezetésével működő büváto támasz elé.

Krasznai Miklós tagadta, hogy tudott volna a nyakkendőket lopott eredetéről.

A tárgyaláson kihallgatták Hollós Jenőt, a károsult kereskedőt, aki beismerte, hogy a 100 koronát elfogadta.

— Es kicsit sok, mondta az elnök.

— Ma azonban visszahoztam neki, mert nincs szükségem nagyobb úrak pénzére sem, mondotta Hollós és nyult a pénz után.

— Felcsalagos, szól az elnök, tessék tárgyaláson kívül elintézni egymás között.

Mialán azonban kiderült, hogy amikor Krasznai a nyakkendőket vásárolta, még kiskorú volt, Farhas István ügyész indítványára az ügyet áttették a fiatalkorúak bíróságához.

A jegyzőkönyvet Mesev Ákos dr. vezette.

A két Bungó érdekes jogi esete.

A fiu nélkül nem ítélnek az apa felett.

Bungó László árpádi gazda és fia, Bungó Flórián az a a gyanú alá kerültek, hogy váltót hamisítottak. A tárgyalást maga lehetett eddig megtartani, mert Bungó Flórián a fia, katona lett, arpaellövésétől megsebesült a csak most gyógyult fel.

Szőlőssy Gyula tanácsos tárgyalta az ügyet. Bírak voltak: Pócs Ferenc és Tócsy Endre dr. jegyző: Mesev Ákos dr. ügyész: Farhas István, védő: Ardelean Jnestia dr.

Kihallgatták az apát, Bungó Lászlót, aki tagadta, hogy bűnös.

A fia, Bungó Flórián kihallgatásánál Farhas István királyi ügyész a következő előterjesztést tette:

Bungó Flórián alapsan gyanúsítható azzal, hogy a váltóhamisításokban résztvevő a egyrésztnek elkövetője az irászakértők:

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Füg-göny, kézimunka, kelengye nem-műek tisztítása. Fekete festés első-rendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kalmefestő, vegytisztító és gőzmosógymárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi díj 14—69.

* A Nagyvárad Takarékpénztár értesíti t ügyfelet, hogy a hatodik magyar hadiki eszén kötvényeket az annak idején kiadott pénztári elismervények ellenében a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

Cadorna megbukott.

Budapest, november 9. (Saját tudósítónktól.) **Luganoból jelentik:** Hírek szerint az olasz hadsereg főparancsnokságát Cadornától Diaz tábornok vette át.

Pétervár helyőrsége fegyverszünetet kér.

Budapest, november 9. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Pétervár helyőrsége alávetette magát Lenin határozatának, hogy fegyverszünetet kérnek.

Az amerikai hadtáposok.

Budapest, november 9. (Saját tudósítónktól.) **Luganból jelentik:** A *Corriere della Sera* jelenti, hogy az amerikai csapatok csakis hadtáposgálatra vállalkoznak.

..HIREK

*** Személyi hírek.** Ember Géza főispán és dr. Hoványi Géza udvari tanácsos országgyűlési képviselő az éjtel Budapestre utaztak.

*** A király eltiltotta a párbajt.** Budapestről jelentik: A király a fegyveres erőkhöz tartozóknak megtiltotta a becsületügyeknek fegyveres elintézését és az ilyenekben részvételt. A becsületügyeket a katonai becsületügyi választmányhoz kell utalni.

*** Henriquez tábornok kitüntetése.** Henriquez János lovag, gyalogsági tábornok egy hadseregi parancsnoka, a tizenkettedik Isonzo-csatában is kitüntette magát, a Tagliamento-nál az ő hadserege a fényes győzelmet aratott az olaszokon. A király most ezen újabb érdemei elismerésül a Lipót rend nagykeresztjével tüntette ki Henriquezt.

*** Dr. Gerde felmentették.** Budapestről jelentik: A Magyar Híradónak jelentik Szerajevóból: A szerajevói törvényszék dr. Gerde boszniai kormánybiztos büntetőügyben felmentő ítéletet hozott.

*** Minisztertanács.** A Magyar Tudósító jelenti: A minisztertanács tegnap délelőtt 10 órától esti 8 óráig ülést tartott, melyen a ház elé kerülő pénzügyi javaslatokat tárgyalták le.

*** Kinevezés.** A hivatalos lap közli, hogy a pénzügyminiszter dr. Gótszmann Sámuel ügyvédet a nagyváradi pénzügy igazgatóságban ideiglenes minőségű adóügyi biztossá nevezte ki.

*** A kender bejelentése.** A m. kir. miniszteriumnak 4051-1917. M. E. számú rendelete a kenderkáró, a kikészített kender és a kenderkőcs bejelentése, valamint a kikészített kender és kenderkőcs forgalombahozatalának korlátozása tárgyában lefektette és az azt az érdeklődők megtekinthetik a kenderkáró a hivatalos órák alatt: d. e. 9-12 és d. u. 3-5 ig. Nagyvárad, 1917 november 6. A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara: Sztarill Ferenc z. k. elnök. Dr. Sarkadi Lajos z. k. titkár.

*** Magyar gyalázat a rajkszárban.** Bécsből jelentik: Sztanek képviselő a ház mai ülésén szótvetette az ukránok ügyét s azt kérdezte, vajjon az ukránokat ugyan az a sors fogja érni, mint Magyarországon a rabszolga életet élő tótokat? a szónok állást foglalt a nemzetiségek megmagyarosítása ellen s kijelenté, hogy a jelenlegi maradi választói jog mellett az 50 százalékos név nemzetiség csak 7 százalékkal van képviselve az országgyűlésen, de az új választói jogi törvénnyel ez a képviselő 4 százalékra fog csökkenni. Ez nem volna lehetséges, ha a császár előtt el nem titkolnák ezt a gyalázatos helyzetet. A szónok kijelentette, hogy biztos abban, hogy ezt a beszédét a király elől konfiskálni fogják. Ezután Seidler miniszterelnök szólalt fel s megismételte a lengyel kérdésben tett kijelentéseit, hogy ebben az ügyben megállapodás nem jött létre. A kérdés a törvényhozás elé kerül s a nemzetiségek igényeit tekintetbe fogják venni.

*** Hősi halál.** Mely gyász érte Váradit Lajost, a városi köznevelésügyi hivatali kiváló kereskedelmi vezetőjét. Fia: Váradit Mihály szász, a nagy és kis erdői világi ernek tulajdonosa, rohamparancsnok, az olasz harc terein a Tagliamento parján hősi halált halt. A 37 ik gyalogezred 4 ik tábori zászlóaljának parancsnoka sürgősen értesítette a mélyen sujtott apát fia hősi haláláról. Váradit Lajos nagy gyászban osztozik egész Nagyvárad társadalma, mely a mélyen sujtott apát a tegnapi napon részvételével halmoztta el.

*** Pásztor Ferenc kitüntetése.** A Vöröskereszt Egyesület fővédnöke, a háborús jótékonykodás terén szerzett kiváló érdemei elismerésül Pásztor Ferencnek, az Újvárosi Takarékpénztár vezérigazgatójának a Vöröskereszt II. oszt. díszjelvényét adományozta a hadi ártományokkal.

*** Adomány a vak katonáknak.** Szeghy Jolán Iktópuszról 10 koronát kölcsönös szerkesztőségükbe a vak katonák javára. Előző addigi gyűjtésünk 4648 K 42 fillérra emelkedett. Rendelkezési helyezésünk.

*** Házasság.** Fűri János os. és kir. katonai állatorv s és Radnai Ilonka házasságot kötöttek. (Mind-en külön értesítő helyet.)

*** Zlinszky Imre hősi halála.** — Zlinszky Béla földbírókos fia, Imre az orosz szorosnál kézi bombával vitott harcokban elesett. Szülői hazájuk a hősi halottat.

*** Felhívás a cipész iparosokhoz.** Az Ipartestület közérdekből tartoss elvise iparosokat felkértem, hogy folyó hó 11-én, azaz vasárnap délután 3 órákor, a szakmát érintő rendkívül fontos ügyben a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében (Teleki és Ducek utca sarok) tartandó rendkívüli közgyűlésen teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

*** Adományok.** A városi földtörvényrendelő intézet mezenél megadott adományok (Köszönetek Hősi Halalok) lényegesen megnövekedett: Zoltaneczky István Cséke 2000. Tóth Mihály Székely 200, Dócsai Lajos 500, dr. Szmán Csaba 500, okányi Schwart József 100, Leitner Márton 100, Ullmann Sándor 100, Biharmezsel Takarékpénztár 100, Boznár Sándor 100, Schwart Jakab 100, Friedmann Baró 100, Bihari István Objivar v. t. 100, Sztarhal Arthur Nagyszombat 100, La Rosta és Darvas cég 100, Egyesületi Lakás és Helyi közlemény 100, János Andor 100, Lichner Mór 100, Egyesületi Bank és Takarékpénztár 100, Markovits Hermann 100, Mezős János 100, Friedländer Hermann 100, Schwart és Ullmann 100, Ir. Helyi közlemény (dr. Adorján Árpád) 500, Andrási Károly és fia 100 korona. Neveket adóközlemények hála közönlétét fejezi ki az intézet vezetője, dr. Grósz Menyhért főtitkár.

*** Feltétlenül megbízható,** magyar gyermek kiskönyv, kis gyermek mellé feltehető Kapucinus-s. 10. szám alatt.

*** Kisdó egy kék és színes burorozott szoba.** Gálányi utca 12. Értékeznit ugyan ott.

*** Borhelyiség kisdó 1918. május 10-től a Kosuth-utca 2. számú házban.**

*** Most az ideje a szőrmék festésének,** eszékfényűzők tisztításának, mint a utáni festés, férfi- és női ruhák tisztítása, gyászruhák ruhák előrendű kivitelben festetnek Halterberger Vilmos kézműves és vegytisztító gyárában Nagyváradon.

*** Teljes ellátást** lakással kerek kerek kerek kerek. Ajánlatokat a kisdó kerek beadni.

SZINHÁZ

HETI MUSOR:

Szombat délután: Egy asszony ifjú története.

Szombat este: Szambul rózsája. (Világ Manó felépítve.)

Vasárnap délután: Oh, Terés!

Vasárnap este: Feltámadás.

A délutáni előadások. Szombaton délután a csak nemrég oly nagy telen mellett felújított Egy asszony ifjú története tölti be a műsort, a főbb szerepekben: Hovosi Marika, Gandy Aranka, H. Körösi Juci, Pápayné, Vámos Gizli, Váradit Lajos, Szabó Gyula, Bihari Ákos, Tóth Elek és a drámai együttes még számos más tagjával. — Vasárnap délután az Oh Terés című operettat tette műsorára a színház. A főbb szerepekben Vigh Manó, Kovács Manó, Tompa Béla, Békfi, T. Pogány János, Salgathy és Szabó Gyula játszó.

IZSÁK LIDIA
Előrendelői
Évőszalon

NAGYVÁRAD,
 Nagy Sándor-u. 1.
 Park-szálloda épületében.
 Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szegedi színház művésznőinek egyéni előadói.
 Tisztításokat és átalakításokat vállalunk. Utazók mértek után a legelővidebb idő alatt elkészítetnek.

Ujvárosi Takarékpénztár
Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 5. sz.

Előnyös kamatozás mellett betéteket fogad el. Jelzálogkölcsönöket folyósít váltófedeztet mellett. Törlesztés a kölcsönöket kizárólag bármilyen nagy összegekben is.

Ezenkívül mint az „Adriai Biztosító Társulat” biharmegyei főigazgatója az összes ágazat béli biztosításokat kedvező feltételek mellett elintézi.

Mint a m. kir. Osztályosrészlet felárusítója sorsjegyeket ajánl — míg készlete tart — a jövő héten kezdődő új húzásokra és mindenféle sorsjegyet árusít napi áron vagy kedvező havi részletfizetés mellett.

Ingatlan forgalmi osztálya közvetít ház, birtok, szálló vagy bármilyen más ingatlan vételét vagy eladását. Előzetes értékelés az ingatlan kedvező feltételű eladására van megbeszélés, míg vételre keresünk 800-1000 holdas vagy ennél nagyobb birtokot és különféle bérházat.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke **1.000.000 korona.**
 Elfogad takarékbetétet könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádógos, vízvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
 Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramofonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtnak.

Beraktározás!

Arak, szőlő, termények stb. rövidebb-hosszabb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros és száraz pincék, istállók, kocsisznek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árnyakat víz és betörés ellen biztosítjuk. Közelbibi felvi ágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa
Részvénytársaság
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. számú lépcső.
 !! Telefon 14-00. !!

Hordók
 különböző nagyságban
eladóok.

Moskovits Mór és Fia r.-t.-nél
Kolozsvári-utca.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkapu-utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3. vashíd szomszédságában van, valamint a Vízvezeték-utca 54. számú ház. Értekezhetni lehet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:
NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

Ertesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállíttatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja 55.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta
 kapható

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nél
 Kolozsvári-utca 62.

Magyar Takarékpénztárak és Bankok Szövetsége, Budapest